

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๕

วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตี พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตี และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ จ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือไม่

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายชนิด ธนทิพย์ กับพวก) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๒๓๕๔/๒๕๓๘ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ โดยผู้ร้องได้โต้แย้งไว้ในคำร้องซึ่งได้ยื่นต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๒ สรุปได้ว่า

๑. การที่ธนาคารไทยธนาคาร ๑ ขอเข้าสวมสิทธิเป็นโจทก์แทนบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธุรกิจ ๑ ก็โดยอาศัยหนังสือสัญญาโอนทรัพย์สินและหนี้สินเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามโครงการรวมกิจการตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งผู้ร้องเห็นว่าพระราชกำหนดทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อบังคับใช้กับบุคคลทั่วไปรวมทั้งผู้ร้องด้วย

๒. อย่างไรก็ตาม ผู้ร้องเห็นว่าบทบัญญัติเช่นนั้น เป็นบทบัญญัติตัดรอนสิทธิของบุคคลทั่วไป และขัดแย้งกับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ กล่าวคือ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตี และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตี ต่างก็มีบทบัญญัติว่า “การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” ทั้งๆ ที่การโอนหนี้ของผู้ร้องเป็นการโอนหนี้อันจะต้องพึงชำระแก่เจ้าหนี้โดยเฉพาะเจาะจง ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือย่อมไม่สมบูรณ์ และการโอนหนี้ดังกล่าวจะยกขึ้นมาต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้

ก็ต่อเมื่อบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือลูกหนี้ยินยอม ซึ่งมีบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ ฉะนั้น บทบัญญัติดังกล่าวในพระราชกำหนดทั้งสองฉบับ จึงเป็นบทบัญญัติที่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

๓. อนึ่ง แม้ตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ ทวิ จะบัญญัติว่า พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องก็เห็นว่าบทบัญญัติตามมาตราดังกล่าวของรัฐธรรมนูญ แท้จริงแล้วเป็นบทคุ้มครองเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มิใช่เป็นบทบัญญัติที่จะให้รัฐออกกฎหมายมาตัดรอนสิทธิอันพึงมีพึงได้ของประชาชนทั่วไป นอกจากนั้น ในบทบัญญัติมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ก็ยังบัญญัติว่าการจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความมั่นคงของรัฐและเศรษฐกิจของประเทศ ฯลฯ ซึ่งไม่มีข้อความใดกล่าวถึงนี้ระหว่างบุคคลต่อบุคคล และหรือดำเนินกิจการค้าระหว่างบุคคลต่อบุคคล รวมตลอดถึงการโอนหนี้ เปลี่ยนตัวเจ้าหนี้แต่ประการใด ฉะนั้น บทบัญญัติมาตรา ๓๘ ตี แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และบทบัญญัติมาตรา ๖๗ ตี แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงหาอาจอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวของรัฐธรรมนูญ บัญญัติข้อความเพื่อตัดรอนสิทธิของผู้ร้องได้ไม่

๔. นอกจากนั้น ผู้ร้องยังอ้างด้วยว่า การที่พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติในมาตรา ๖๗ ฉ ความว่า “ในการควบคุมกิจการของบริษัทหรือโอนกิจการของบริษัทให้แก่สถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้สถาบันการเงินที่ควบคุมกันหรือที่รับโอนกิจการ เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าวและอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามั่นพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้...” บทบัญญัติเช่นนี้ ย่อมถือเสมือนหนึ่งว่าให้ผู้สวมสิทธิเข้าเป็นโจทก์มีสิทธิหรือพ้น

ทำการพิจารณาคดีใหม่ได้ นอกจากนั้น ยังทำให้ผู้ร้องซึ่งเป็นคู่ความเสียเปรียบในการต่อสู้คดี เพราะถูกจำกัดสิทธิให้มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ในคดีเดิม อีกทั้งยังถือได้ว่าเป็นการแทรกแซงและหรือตัดรอนอำนาจของศาลที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณา อันน่าจะขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ฉะนั้น จึงเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ต่อมา ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ขอให้ส่งปัญหาข้อกฎหมายให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ โดยให้เดิมข้อความต่อจากข้อ ๓ ของคำร้องเดิมเป็นข้อ ๔ อีกข้อหนึ่ง สรุปความได้ว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ มิได้ให้อำนาจแก่รัฐในการตราพระราชกำหนดใดๆ เพื่อตัดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือบุคคลทั่วไป ยิ่งกว่านั้น หากพิเคราะห์ถึงเหตุผลและคำปรารภของพระราชกำหนดทั้ง ๓ ฉบับ ตามที่กล่าวมาแล้ว ก็เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน การที่บทบัญญัติของพระราชกำหนดดังกล่าวทั้ง ๓ ฉบับ ได้ตราบทบัญญัติก้าวล่วงไปถึงการยกเว้นการบอกกล่าวการโอนหนี้ให้แก่ลูกหนี้ และกำหนดให้ผู้รับโอนกิจการนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดง คัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ตามคำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ จึงหาใช่เป็นการตราขึ้นเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของรัฐ และเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนไม่ แท้จริงแล้วบทบัญญัติดังกล่าวของพระราชกำหนดทั้ง ๓ ฉบับ กลับเป็นผลร้ายแก่ประชาชนและบุคคลทั่วไป และประโยชน์ของสถาบันการเงินเพียงไม่กี่แห่ง ฉะนั้น การตราพระราชกำหนดดังกล่าวทั้งสามฉบับจึงเป็นการขัดต่อหมวดที่ ๓ ของรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย จึงเป็นการต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

หลังจากรับทราบคำโต้แย้งของผู้ร้องแล้ว ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) โจทก์จากการสวมสิทธิแทนบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ ฯ โจทก์เดิม ได้ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้องและส่งข้อกฎหมายให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคำโต้แย้งของผู้ร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ สรุปได้ว่า

๑. ที่ผู้ร้องอ้างว่าบทบัญญัติของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ (ฉบับที่ ๓) มาตรา ๖๗ ตรี และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ (ฉบับที่ ๔) มาตรา ๓๘ ตรี ที่ว่า “การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” เป็นบทบัญญัติที่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ นั้น ธนาคาร ฯ เห็นว่าการโอนสิทธิเรียกร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ ถ้าไม่ได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกจะยกขึ้นมาต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกไม่ได้ นั้น มีความหมายเพียงว่า หากลูกหนี้

มาชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้คนเดิมเพราะไม่ทราบว่าหนี้รายนี้ได้โอนไปยังเจ้าหนี้รายใหม่แล้ว ถือว่าหนี้จะรับไปเท่าที่ลูกหนี้ได้ชำระให้ไป เจ้าหนี้คนใหม่ (ผู้รับโอน) จะเรียกให้ลูกหนี้คนนั้นชำระหนี้ซ้ำอีกโดยอ้างว่าหนี้รายนี้รับโอนมาแล้วไม่ได้เท่านั้น ฉะนั้น การที่เจ้าหนี้ไม่แจ้งหรือบอกกล่าวลูกหนี้ก่อนจึงไม่ทำให้การโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างผู้โอน (เจ้าหนี้คนเดิม) กับผู้รับโอน (เจ้าหนี้คนใหม่) ที่ได้ทำเป็นหนังสือแล้วเสื่อมเสียไป นอกจากนี้ มาตรา ๓๘ ตี ๑ วรรคสอง และมาตรา ๖๗ ตี ๑ วรรคสอง แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ ทั้งสองฉบับดังกล่าวก็ยังมีบัญญัติว่า “...การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” อันแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้มีข้อต่อสู้เจ้าหนี้ผู้โอนอย่างไร ย่อมต่อสู้เจ้าหนี้ผู้รับโอนได้เช่นนั้น

๒. ที่ผู้ร้องอ้างว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕, ๔๘ และ ๕๐ เป็นบทบัญญัติให้เสรีภาพประชาชนนั้น ธนาการ ฯ เห็นพ้องด้วย อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติทั้ง ๓ มาตรา นี้ มิใช่บทบัญญัติเด็ดขาดดังจะเห็นได้จากในวรรคสองของแต่ละมาตราจะมีบทบัญญัติยกเว้นไว้ให้จำกัดเสรีภาพดังกล่าวได้ตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ

๓. ที่ผู้ร้องอ้างว่า เรื่องการโอนกิจการไม่ใช่เป็นการโอนหนี้ตามนัยมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น ธนาการ ฯ เห็นว่าเป็นความเข้าใจไม่ถูกต้องของผู้ร้อง เนื่องจากการโอนกิจการตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ ทั้ง ๓ ฉบับ เป็นคำที่หมายรวมทั้งทรัพย์สินของบริษัทและหนี้สินของบริษัทด้วย

๔. ที่ผู้ร้องอ้างว่า ตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ เรื่องการนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดง คัดค้านเอกสารที่ยื่นไว้แล้ว ตามคำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ เป็นการขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยแจ้งชัดและเป็นการแทรกแซงตัดรอนอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น ธนาการ ฯ เห็นว่าในบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เช่น มาตรา ๘๘, ๘๙, ๑๑๗ และ ๑๑๕ มิใช่บทบัญญัติเด็ดขาดว่า เมื่อสืบพยานหลักฐานใดๆ ไปแล้ว หรือพ้นเวลาที่จะสืบพยานหลักฐานแล้วจะนำพยานหลักฐานใดๆ มาสืบอีกไม่ได้ กล่าวคือ ศาลอาจใช้ดุลพินิจอนุญาตให้นำพยานมาสืบหรือรับฟังพยานหลักฐานได้ ฉะนั้น พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าวในมาตรา ๓๘ จัตวา และมาตรา ๖๗ ฉ ที่ให้ผู้สวมสิทธินำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านพยานเอกสารที่ยื่นไว้ ตามคำนำพยานที่สืบมาแล้ว หรือคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ จึงมิใช่เป็นบทบัญญัติที่ตัดรอนหรือแทรกแซงอำนาจศาลตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง และไม่ขัดหรือแย้งต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ พิเคราะห์แล้วเห็นว่ากรณีนี้เป็นเรื่องที่คุณความโต้แย้งว่าพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ และเมื่อยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องดังกล่าว จึงมีหนังสือที่ ขธ ๐๒๔๑/๔๓๘๒๑ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ ส่งเรื่องดังกล่าวมาเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งให้รับเรื่องดังกล่าวไว้ดำเนินการตามข้อ ๑๐ ของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๒ เพราะเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ และแจ้งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ทราบ

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้คำร้องของผู้ร้องจะมีประเด็นขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติในมาตรา ๖๗ ฉ ของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และบทบัญญัติในมาตรา ๖๗ ตี ของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ กับบทบัญญัติในมาตรา ๓๘ ตี ของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องรับไว้วินิจฉัย เพราะกรณีมิได้เป็นเรื่องของการร้องว่าบทบัญญัติของกฎหมายขัดกับรัฐธรรมนูญ

ส่วนประเด็นที่ผู้ร้องขอให้วินิจฉัยว่า พระราชกำหนด ฯ ทั้งสามฉบับดังต่อไปนี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง ดังนี้

๑. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตี

๒. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตี

๓. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ

ตามที่ผู้ร้องได้โต้แย้งว่าบทบัญญัติของพระราชกำหนดดังกล่าว กำหนดให้การควบกิจการและการโอนกิจการของบริษัททั้งหมดหรือแต่บางส่วนที่สำคัญให้แก่สถาบันการเงินอื่นต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และเมื่อได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินการโอนกิจการได้ โดยการโอนสิทธิเรียกร้องใน

การโอนกิจการไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญเพราะเป็นการออกกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าตามหลักกฎหมายของการโอนสิทธิเรียกร้องนั้น กระทำได้สองวิธีคือ โดยผลของนิติกรรม คือ โอนสิทธิเรียกร้องโดยข้อตกลงหรือสัญญา และการโอนสิทธิเรียกร้องโดยผลของกฎหมาย ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตี และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตี ซึ่งกำหนดหลักไว้ว่า เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้ โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการไม่ต้องบอกกล่าวการโอนหนี้ไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะเห็นได้ว่าลูกหนี้มิได้เสียหายสิทธิใดๆ หรือเกิดความเสียหายจากการโอนสิทธิเรียกร้องตามผลของบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้แต่ประการใด

การที่ผู้ร้องอ้างว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งบัญญัติว่า “ในการควบกิจการของบริษัทหรือโอนกิจการของบริษัทให้แก่สถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องร้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้สถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานั้น” เป็นบทบัญญัติที่ถือเสมือนว่าให้ผู้ที่สวมสิทธิเข้าเป็นโจทก์มีสิทธิหรือฟื้นคดีใหม่ได้ รวมทั้งยังทำให้ผู้ร้องซึ่งเป็นคู่ความเสียหายเปรียบในการต่อสู้ เป็นการขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และขัดต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เช่น มาตรา ๘๘, ๘๙, ๑๑๗ และ ๑๑๘ มิใช่บทบัญญัติเด็ดขาดว่าเมื่อสืบพยานหลักฐานใดๆ ไปแล้ว หรือพ้นเวลาที่จะสืบพยานหลักฐานแล้ว จะนำพยานหลักฐานใดๆ มาสืบอีกไม่ได้ กล่าวคือ ศาลอาจใช้ดุลพินิจอนุญาตให้นำพยานมาสืบหรือรับฟังพยานหลักฐานได้ ฉะนั้น พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าว

ในมาตรา ๓๘ จัตวา และมาตรา ๖๗ ฉ ที่ให้ผู้สวมสิทธินำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านพยานเอกสารที่ยื่นไว้ ถ้ามค้านพยานที่สืบมาแล้ว หรือคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ จึงมิใช่บทบัญญัติที่ตัดรอนหรือแทรกแซงอำนาจศาลตามที่ผู้ร้องอ้าง เพราะผู้ร้องเองก็ยังมีสิทธิเท่ากับโจทก์ในการชักค้านโจทก์ ผู้สวมสิทธิได้ทุกกรณี เมื่อโจทก์นำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงต่อศาล

ส่วนประเด็นที่ว่าพระราชกำหนดดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่าตามเหตุผลในการตราพระราชกำหนดดังกล่าวนี้ ตราขึ้นด้วยความจำเป็นรีบด่วนเพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง ได้บัญญัติรับรองไว้ทั้งมิได้จำกัดสิทธิและเสรีภาพในการต่อสู้คดีแต่ประการใด นอกจากนั้น พระราชกำหนดนี้บังคับให้มีการควบคุมกิจการของฝ่ายเจ้าหน้าที่ เพราะฉะนั้นหากจะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ก็น่าจะเป็นการจำกัดเสรีภาพของเจ้าหน้าที่ ไม่ใช่กฎหมายที่จะใช้บังคับกับผู้ร้องซึ่งเป็นลูกหนี้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ ตี พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ ตี และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ฉ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ